

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:11

Fredagen den 5 november

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

Statssekreterare Max Elger

Återrapport från extrainsatt videomöte den 28 oktober 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 9 november 2021

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar till en början statssekreterare Max Elger med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde, och vi inleder med återrapport från extrainsatt videomöte den 28 oktober 2021.

Anf. 2 Statssekreterare MAX ELGER:

På mötet den 28 oktober behandlades förslaget till genomförandebeslut för ytterligare tre återhämtningsplaner; det handlade om Estland, Finland och Rumänien. De tre besluten gavs enhälligt stöd och kunde därmed antas genom skriftligt förfarande efter mötet.

Jag kan också passa på att nämna att det i anslutning till mötet den 9 november kommer att hållas ett eurogruppsmöte i inkluderande format. På dagordningen står diskussion om eurogruppens roll i översynen av EU:s ekonomiska styrning och om bankunionen. Det kommer bland annat att handla om utvecklingen inom banksektorn.

Därtill väntas en uppdatering kring arbetet med att förbereda för att införa säkerhetsmekanismen för resolutionsfonden, den så kallade backstoppen. Detta är en fråga som primärt berör länderna i bankunionen.

Slutligen kommer den årliga dialogen med Eftaländernas finansministrar att äga rum i anslutning till mötet. Temat för årets dialog är covid-19-pandemins makroekonomiska effekter.

Anf. 3 JAN ERICSON (M):

Jag hade en liten fundering. Det står ju i återrapporten om återhämtningsfonden att fyra länder är uppe för diskussion, och man säger också att det krävs ytterligare diskussioner för att se att man möter alla krav i förordningen. Sverige är ett av de länder som ingår i det stycket. Jag utgår från att detta inte handlar om Sverige, men statssekreteraren kanske kan utveckla lite grann hur diskussionerna går kring de länder där man har vissa frågetecken.

Anf. 4 Statssekreterare MAX ELGER:

Hur diskussionen går med de länderna vet jag inte. Det är kommissionen som för sådana diskussioner. Vissa känner dock farhågor inför hur denna hantering ska äga rum och känner behov av att poängtera vikten av rättsstatens principer i dessa sammanhang. Jag tror alltså att kommissionen är väl medveten om att en betydande andel av medlemsländerna fäster stor vikt vid denna fråga. Det kan måne vara en förklaring till att kommissionen ännu inte har kommit med något förslag till rådsbeslut avseende just de två länder vi talar om.

Anf. 5 JAN ERICSON (M):

Jag vill förtydliga att jag utgår från att det då inte finns några problem med den svenska ansökan.

Anf. 6 Statssekreterare MAX ELGER:

Nej, jag känner inte till några problem med den svenska ansökan, men kommissionen har ännu inte kommit med något förslag till rådsbeslut. Men jag känner inte till att detta skulle ha med substansfrågor att göra, allra minst de frågor som >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Genomförande av Basel III – Riktlinjedebatt. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 8 Statssekreterare MAX ELGER:

Vi ska hålla en första diskussion om kommissionens förslag till genomförande av Basel III-överenskommelsen i EU:s kapitaltäckningsregelverk. Som bakgrund kan jag nämna att Basel III är samlingsnamnet på ett antal internationellt överenskomna standarder för att stärka bankernas motståndskraft. Det har tagits fram baserat på lärdomar från den globala finanskrisen. År 2017 kom Baselkommittén överens om ett antal avslutande kompletteringar av dessa standarder, som bland annat syftar till att göra kapitaltäckningskraven mer jämförbara och tydliga.

Det förslag som kommissionen lagt fram handlar främst om att införliva dessa kompletteringar i EU:s kapitaltäckningsregelverk. Kommissionen anger att förslaget beaktar dels särdragen på EU:s bankmarknad, dels Europeiska rådets uttalande om att genomförandet av Basel III inte ska förväntas leda till avsevärt högre kapitalkrav överlag för bankbranschen.

Utöver de ändringar som föranleds av Basel III-överenskommelsen har kommissionen även lagt fram förslag kring hur hållbarhetsfaktorer bättre kan integreras i tillsynsramverket och hur delar av tillsynsarbetet kan harmoniseras ytterligare.

Sammanfattningsvis är detta ett omfattande och tekniskt förslag som för närvarande analyseras, och regeringen kommer därför att återkomma till riksdagen för att överlägga om ståndpunkter.

På ett generellt plan stöder regeringen internationellt överenskomna standarder och välkomnar arbetet med att genomföra Basel III-överenskommelsen. Välkapitaliserade och motståndskraftiga banker är viktigt för att värna den finansiella stabiliteten. Regeringen anser också att kapitalkraven bör spegla riskerna i bankernas verksamheter och att det är positivt med förstärkt riskkänslighet.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor – Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster – Information från ordförandeskapet. Detta är en informationspunkt.

Anf. 10 Statssekreterare MAX ELGER:

Här kommer ordförandeskapet att i vanlig ordning informera om hur arbetet går med aktuella lagförslag om finansiella tjänster.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Vi går till rubriken ”Icke lagstiftande verksamhet” och dagordningspunkt 5, EU:s ekonomi efter covid-19: Konsekvenser för den ekonomiska styrningen. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 12 Statssekreterare MAX ELGER:

På denna punkt väntas rådet diskutera EU:s ekonomiska styrning. Diskussionen sker mot bakgrund av ett meddelande från kommissionen som publicerades den 19 oktober.

I meddelandet återupptar kommissionen den översyn av EU:s ekonomiska styrning som inleddes i februari 2020 men sedan pausades med anledning av covid-19-krisen. I meddelandet ger kommissionen sin bedömning av hur covid-19-krisen har påverkat omständigheterna för den ekonomiska styrningen i EU och lyfter fram ett antal långsiktiga utmaningar, såsom vikten av att påskynda den gröna och digitala omställningen.

Det presenteras inga konkreta förslag i meddelandet, utan kommissionen lyfter i stället ett antal frågor att överväga i de kommande diskussionerna. Det handlar bland annat om hur förhöjda skuldnivåer inom EU kan minskas på ett tillväxtvänligt och hållbart sätt, hur nationella reformer och investeringar kan främjas samt hur det ekonomisk-politiska regelverket kan förenklas och genomförandet av detsamma förbättras. Kommissionen anser även att man bör beakta eventuella lärdomar från faciliteten för återhämtning och resiliens i detta arbete.

Gällande processen framåt anges att breda konsultationer med berörda intressenter ska pågå till slutet av 2021. Kommissionens ambition är att nå samsyn kring vägen framåt inför 2023.

Regeringen välkomnar kommissionens ansats att återuppta konsultationer om den ekonomisk-politiska styrningen med berörda intressenter. Det är viktigt att tillräcklig tid medges för noggrann analys och diskussion. Regeringen betonar vikten av att det ekonomisk-politiska ramverket är en fråga för EU som helhet och att detta bör återspeglas i arbetet med över-

synen framöver.

Generellt anser regeringen att ett väl fungerande ekonomiskt ramverk i EU förutsätter regler som är enkla och tydliga och som efterlevs av medlemsstaterna samt bygger på ett tydligt nationellt ägarskap för den ekonomiska politiken.

Regeringen understryker att stabilitets- och tillväxtpaktens huvudsakliga uppgift är att främja sunda offentliga finanser och att fokus fortsatt bör ligga på att säkerställa skuld hållbarheten i EU:s medlemsstater. Det är därtill av stor vikt att ramverket tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt som säkerställer likabehandling mellan medlemsstaterna.

Anf. 13 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen!

En sak som jag funderar på handlar om bakgrunden. Det står att kommissionen lyfter fram vikten av att påskynda den gröna omställningen. Lite längre ned handlar det om en av de frågor som kommissionen lyfter upp – man pratar om hur skuldnivåerna inom EU kan minskas på ett tillväxtvänligt sätt. Detta får mig att fundera på hur mycket kommissionen jobbar och framför allt hur Sverige jobbar för att vi ska ha en grön, det vill säga hållbar, tillväxt så att man inte bara pratar om tillväxt som något alltid positivt. Tillväxt kan ju också gå åt fel håll när det gäller våra klimatutmaningar. Hur mycket sätter man fokus på det i detta sammanhang?

Anf. 14 Statssekreterare MAX ELGER:

I det meddelande från kommissionen som vi har tagit del av lyfter man fram den hållbara och digitala omställningen som ett av de områden som föranleder hela denna diskussion. Så jag skulle nog säga att kommissionen i detta sammanhang, i likhet med hur man fört sig i återhämtningsprocessen, är rätt framåtlutad vad avser det gröna och hållbara.

Från svensk sida är jag emellertid inte övertygad om att detta stora intresse från kommissionen, som i och för sig är godartat, kommer att mynna ut i återhållsamma, strikta finanspolitiska regler. Tvärtom kan det möjligen anas att man försöker hitta frihetsgrader i de finanspolitiska reglerna för att ge utrymme för gröna och digitala investeringar. Detta är en ordning som vi i Sverige hittills inte har tillämpat och som vi hittills har sett med stor skepsis på.

Jag tror alltså att kommissionen är relativt framåtlutad. Jag är emellertid inte övertygad om att Sverige i just detta sammanhang, när det gäller det sätt kommissionen möjligen kommer att föreslå framgent, kommer att vara fullt så entusiastiskt.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, som är uppdelad i två, 6 a och 6 c. Vi har fått lära oss att 6 b är bortplockad. Vi inleder med dagordningspunkt 6 a, Genomförandet av faciliteten för återhämtnings och resiliens – Lägesrapport, och när vi har sammanfattat den går vi över till 6 c, eftersom båda är diskussionspunkter.

Anf. 16 Statssekreterare MAX ELGER:

Här väntas en sedvanlig uppdatering av genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Här kan nämnas att 22 återhämtningsplaner hittills har godkänts, till en volym av 445 miljarder euro. Därutöver har fyra länder lämnat in sina återhämtningsplaner: Sverige, Polen, Ungern och Bulgarien. För dessa länder har kommissionen ännu inte presenterat förslag till genomförandebeslut för rådet att ta ställning till.

Regeringen välkomnar naturligtvis löpande information om genomförandet av faciliteten, men här har det inte hänt så vansinnigt mycket sedan den senaste informationen.

Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD):

Ordförande! Jag ville bara göra vårt vanliga medskick gällande dessa planer. Regeringen bör lägga ett mycket större fokus på granskning och kritik vad gäller poster som är uppenbart orimliga – det har ju förekommit sådana förut.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6 c, Finansieringen av det europeiska återhämtningsinstrumentet – Lägesrapport. Detta är ytterligare en diskussionspunkt.

Anf. 19 Statssekreterare MAX ELGER:

Här väntas rådet få information från kommissionen om den pågående upplåningen för att finansiera EU:s återhämtningsinstrument NGEU. Sedan öppnas en möjlighet för diskussion.

I april antog kommissionen en strategi för hur upplåningen för NGEU ska organiseras och skötas. Denna utgår från de ramar för upplåningen som anges i rådets beslut om EU:s egna medel.

Upplåningen startade i juni. Totalt kan upplåningen uppgå till 750 miljarder euro i 2018 års priser under åren 2021–2026. Därefter ska ingen nettoupplåning ske. I år planerar kommissionen att emittera obligationer motsvarande 71 miljarder euro. Intresset från investerare för dessa obligationer har varit stort.

Ordförandeskapet har i ett sent skede cirkulerat en not där man lyfter ett antal frågor för diskussion kring den upplåning som gjorts hittills och implikationer av den.

Regeringen välkomnar att kommissionen i enlighet med krav i rådets beslut om egna medel informerar om skuldförvaltningen för NGEU. Det är av stor vikt att denna information är heltäckande och uppdateras regelbundet, inte minst mot bakgrund av finansieringens omfattning.

Regeringen anser generellt att skuldförvaltningen bör bedrivas på ett effektivt, ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt inom de ramar som anges i berörda rättsakter. Återbetalningen av lånen bör vara stadig och förutsebar över tid och inledas så tidigt som möjligt.

Regeringen ser positivt på att kommissionen betonar den gröna omställningen genom att upplåningen till en betydande del ska göras med gröna obligationer. Regeringen understryker också att NGEU är ett tillfälligt instrument.

Anf. 20 JAN ERICSON (M):

Vi har väl inte direkt några synpunkter på standpunkten. Med anledning av den sista meningen som statssekreteraren läste upp, om ett tillfälligt instrument, kommer dock en del signaler om att det från vissa länder talas om att man vill se en permanentning av detta instrument och att man inte är helt nöjd med att det här är tillfälligt.

Jag tror att vi är ganska överens om att detta var villkorat med att det skulle vara tillfälligt redan när vi motvilligt gick med på återhämtningsfonden. Moderaterna känner en ganska stor oro för dessa tankegångar om att man kanske skulle vilja permanenta det här. Jag undrar helt enkelt hur regeringen jobbar med detta.

Framför allt vill jag påpeka att det är väldigt viktigt att vi, om de här diskussionerna kommer upp, i ett tidigt skede är tydliga med att det för svensk del är helt uteslutet att permanenta detta och att det inte råder någon som helst tvekan i EU-kretsen om den svenska standpunkten.

Jag skulle vilja höra lite kommentarer från statssekreteraren kring den här frågan.

Anf. 21 Statssekreterare MAX ELGER:

Jag tror inte att det råder någon tvekan i kretsen av EU:s medlemsländer om vad den svenska hållningen är i den här frågan. Vi har inga som helst problem med att framföra den uppfattningen när frågan är aktuell; det gör vi återkommande.

Vi är lyckligtvis inte ensamma om denna uppfattning utan har sällskap av några andra restriktiva medlemsländer som också anser att denna facilitet skapades i en unik situation, det vill säga covid-19-pandemin, och att detta ska vara tillfälligt för såvitt det inte föreligger någon covid-19-pandemi. Det har sagts att detta är tillfälligt, och det är den uppfattning vi har.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Energipriser, inflation och politiska följder. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 23 Statssekreterare MAX ELGER:

Som rubriken antyder ska rådet här diskutera energipriser, inflation och politiska följder. Diskussionen sker mot bakgrund av de stigande energipriserna under 2021.

Kommissionen presenterade den 13 oktober ett meddelande om den här frågan. I meddelandet framhölls att prisutvecklingen i huvudsak drivs av en ökad global efterfrågan på energi till följd av den ekonomiska återhämtningen efter covid-19-pandemin.

Kommissionen bedömer att energipriserna fortsätter att bidra till högre inflation före årets slut men att inflationen dämpas nästa år.

Meddelandet innehåller även en verktygslåda med föreslagna åtgärder för att mildra effekterna av de höga energipriserna på kort och medellång sikt. Förslagen omfattar åtgärder som rymmer inom ramen för det befintliga EU-regelverket eller inom redan aviserade lagstiftningsförslag. Bland kortsiktiga åtgärder nämns exempelvis tillfälliga direktstöd och skatte-

sänkningar för hushåll och företag. På längre sikt föreslås bland annat åtgärder för att påskynda den gröna omställningen.

2021/22:11
5 november

Regeringen välkomnar en diskussion om energiprisutvecklingen och de makroekonomiska implikationerna av denna. Regeringen välkomnar vidare att kommissionen presenterat en verktygslåda med möjliga åtgärder inom ramen för befintligt regelverk. Regeringen anser att åtgärder för att möta den pågående energikrisen ska vara välriktade och att de inte får riskera att snedvrida energimarknaden, utsläppshandelns funktion, den inre marknaden eller internationell handel i stort.

Regeringen ser inte heller något behov av ytterligare budgetära mekanismer eftersom omfattande EU-medel redan finns avsatta till klimatomställningen via EU-budgeten och återhämtningsinstrumentet.

Regeringen anser att omställningen till fossilfria energislag behöver påskyndas för att ambitiösa klimatmål ska uppnås och för att EU:s beroende av fossila bränslen ska minskas. Riksdagens finansutskott har uttalat att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraft, spelar viktiga roller för att uppställda mål på klimatområdet ska nås och att Sverige ska agera aktivt tillsammans med andra medlemsländer i EU för att tydligt värna kärnkraftens villkor och framtid inom ramen för taxonomin.

Anf. 24 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag har lite funderingar vad gäller att regeringen inte ser något behov av ytterligare budgetära mekanismer. Jag tror att detta behövs för att vi ska uppnå klimatneutralitet och för att vi ska kunna få andra energislag än vad vi har i dag. Jag tänker dock inte lägga fram något aktivt förslag om detta nu, utan det jag tänker föreslå är att det stycke som handlar om vad riksdagens finansutskott tycker stryks från regeringens ståndpunkt.

Anf. 25 JAN ERICSON (M):

Jag har en kunskapsfråga till statssekreteraren. Vet han möjligen om det är många länder som använder möjligheterna till tillfälliga stöd och skattesänkningar för att motverka energiprisökningarna? Det kanske är en svår fråga att besvara – jag inser det – men om statssekreteraren har någon kunskap om detta skulle det vara intressant att få en bild av hur det ser ut runt om i Europa. Vi kan ju läsa lite grann om olika länder, men det är svårt att få något grepp om hur helheten ser ut och om huruvida detta är någonting som är vanligt förekommande.

Till skillnad från Ilona Szatmari Waldau tycker Moderaterna att skrivningen om att vi ska hålla oss till det som är nu och inte tillföra något ytterligare är en bra ståndpunkt.

Moderaterna tycker också att stycket om vad riksdagens finansutskott har uttalat är bra och att det är viktigt att det finns. Det är även viktigt att regeringen är tydlig med detta nere i EU och faktiskt också trycker på det. Det har varit mycket diskussion om den här frågan, och jag tycker att detta är en väl avvägd skrivning under förutsättning att det också är någonting som regeringen framför tydligt nere i Bryssel.

Anf. 26 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången.

Vi följer upp den avvikande ståndpunkt som vi hade i finansutskottet. Det är ju lite intressant att fundera på att det förs diskussioner om stigande energipriser och säga att kärnkraft är lösningen på detta.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Detsamma gäller Socialdemokraterna i den här frågan. Jag antar att även Miljöpartiet instämmer i detta. Jag noterar att Miljöpartiets ledamot nickar instämmande. Jag antar att också Vänsterpartiet gör det.

Anf. 28 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag vill bara säga att ”stryka” är samma sak som vår avvikande ståndpunkt i finansutskottet.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Då vet vi alla vad som gäller.

Anf. 30 Statssekreterare MAX ELGER:

Jag börjar med sakfrågan om hur läget är när det gäller medlemsländernas aktivitet med avseende på att använda olika åtgärder. Jag har ingen heltäckande bild, men mitt svar är att det förefaller vara vanligt förekommande. Den genomgång vi har gjort pekar på att det är ett tjugotal länder som har gjort något, men omfattningen av dessa operationer ser säkert olika ut i olika länder. Här kan man också dra sig till minnes att energipriserna ju har hamnat på en väldigt mycket högre nivå i många medlemsländer än vad de har landat på i Sverige. Det kan vara så att ansvariga politiker där har upplevt rätt så stora behov.

I övrigt noterar jag mest de ståndpunkter som förs fram. I det allmänna fallet kan jag säga att regeringen inte för fram några ståndpunkter i EU-nämnden som man inte avser att företräda på ett eller annat sätt när man åker till Bryssel.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med likalydande avvikande ståndpunkter från C, S, MP och V.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Slutsatser om den europeiska planeringsterminens framtid mot bakgrund av faciliteten för återhämtning och resiliens. Detta rör sig om ett godkännande och ett beslutsärende.

Jag måste säga att de här rubrikerna är väldigt trivsamma att läsa upp. Man vaknar liksom till så här på fredagsmorgonen och reflekterar. Nu kommer vi igång, och energin är hög, apropå föregående ärende!

Anf. 32 Statssekreterare MAX ELGER:

Under denna dagordningspunkt ska rådet godkänna slutsatser om den europeiska planeringsterminens framtid. Bakgrunden är att årets planeringstermin tillfälligt har anpassats till faciliteten för återhämtning och resiliens. Bland annat har landsrapporterna ersatts med kommissionens granskningar av medlemsstaternas återhämtnings- och resiliensplaner, och landsspecifika rekommendationer har endast getts på det finanspolitiska området. Slutsatserna syftar bland annat till att tillvarata

rådets erfarenhet av dessa justeringar inför att kommissionen i november ska presentera hur 2022 års termin kommer att utformas.

2021/22:11
5 november

I utkastet till slutsatser uppmanar rådet till en snabb återgång till planeringsterminens ordinarie process, särskilt när det gäller återinförandet av landsrapporter och landsspecifika rekommendationer. Vikten av transparens och nationellt ägarskap i processen understryks också. Rådet framhåller även behovet av att faciliteten och planeringsterminen kompletterar varandra i syfte att undvika överlappningar och administrativa bördor.

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser. Regeringen stöder de tillfälliga förändringar som har gjorts med anledning av faciliteten för återhämtning och resiliens men anser att en återgång till den ordinarie processen ska ske så snart som möjligt.

Regeringen anser även att eventuella förändringar inte ska äventyra den europeiska planeringsterminens huvudsyften. Förändringar bör endast göras när det finns tydliga överlappningar med processen för faciliteten eller när uppenbara förbättringar kan åstadkommas. Hänsyn ska tas till att arbetet med den europeiska planeringsterminen sker i flera olika delar av rådsstrukturen.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Uppföljning av de årliga möten som G20-ländernas finansministrar och centralbankschefer samt IMF höll den 13–14 oktober 2021. Detta är information från ordförandeskapet och kommissionen.

Anf. 34 Statssekreterare MAX ELGER:

Här ska kommissionen och ordförandeskapet återrapportera från G20-mötet och från IMF:s årsmöte, som ägde rum i mitten av oktober.

Vid båda mötena diskuterades det världsekonomiska läget och lämplig policyrespons. Det konstaterades att den ekonomiska återhämtningen under 2021 varit stark men ojäm, med ökade klyftor mellan länder. Utvecklingen speglade att rikare länder har större tillgång till vaccin och mer utrymme för finanspolitiska stimulanser.

Vid IMF:s årsmöte lades fokus bland annat på hur IMF kan stötta ekonomiskt sårbara länder. Detta kommer bland annat att göras via en utökning av IMF:s fond för utlåning till låginkomstländer. IMF planerar även att inrätta en ny fond för att stötta medlemsländer i deras hantering av mer långsiktiga utmaningar såsom klimatförändringar.

Vid G20-mötet diskuterades pågående arbete med att stärka den framtida pandemiberedskapen samt med finansiell reglering. G20-länderna ställde sig bakom den övergripande överenskommelse som slöts i Inclusive Framework den 8 oktober om hur digitaliseringens utmaningar för beskattning ska hanteras.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Slutsatser om EU-statistik. Detta rör sig om ett godkännande och ett beslutsärende.

Anf. 36 Statssekreterare MAX ELGER:

Under denna punkt väntas rådet godkänna årliga rådsslutsatser om EU-statistik. Dessa slutsatser följer upp utvecklingen av statistiken utifrån rådets prioriteringar och kommissionens strategiska agenda för åren 2019–2024.

I slutsatserna välkomnar rådet bland annat Europeiska statistiksystemets förmåga att producera officiell statistik i tid och med hög kvalitet, trots covid-19-pandemins fortsatta påverkan på statistikproduktionen. Därtill uppmanar rådet Europeiska statistiksystemet att fortsätta utforska nya datakällor och ny teknik samt att utveckla innovativa metoder för att kunna ta fram snabbare och mer omfattande statistik av hög kvalitet.

Rådet välkomnar vidare de ansträngningar som görs för att svara upp mot de informationskrav som följer av den europeiska gröna given. Rådet välkomnar också fortsatta publiceringar om överdödlighet, eftersom detta ger viktig information till beslutsfattare och allmänhet om omfattningen och effekterna av covid-19-pandemin.

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Europeiska revisionsrättens årsrapport om genomförandet av Europeiska unionens budget för budgetåret 2020. Detta är en föredragning och en diskussionspunkt.

Anf. 38 Statssekreterare MAX ELGER:

Under denna dagordningspunkt ska Europeiska revisionsrätten presentera sin årsrapport om genomförandet av 2020 års budget, som publicerades den 26 oktober.

I rapporten godkänner revisionsrätten EU:s räkenskaper och gör bedömningen att de ger en sann och rättvisande bild av EU:s finansiella ställning. Samtidigt konstaterar revisionsrätten att betalningar, likt föregående år, innehåller alltför många fel. Mot denna bakgrund, och trots förbättringar på vissa utgiftsområden, ger revisorerna ett uttalande med avvikande mening om kostnaderna. För 2020 uppskattar revisorerna den övergripande felprocenten i de granskade kostnaderna till 2,7 procent, vilket är samma nivå som 2019.

Rapporten kommer nu att behandlas i rådets budgetkommitté. Därefter ska Ekofinrådet i början av nästa år ta ställning till om kommissionen bör beviljas ansvarsfrihet för genomförandet av årsbudgeten. Detta görs i form av en rekommendation till Europaparlamentet, som beslutar i frågan.

Regeringen kommer att återkomma till riksdagen i frågan om ansvarsfrihet. Regeringen fäster stor vikt vid att de medel som hanteras av kommissionen, övriga EU-institutioner och medlemsstaterna förvaltas på ett korrekt och effektivt sätt. Revisionsrättens årsrapport utgör ett viktigt underlag för att säkerställa att så sker. Regeringen ser allvarligt på den kritik som framkommer i rapporten.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Finns det något att nämna under dagordningspunkt 12, Övriga frågor?

2021/22:11

5 november

Anf. 40 Statssekreterare MAX ELGER:

Nej.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Ett entydigt och klart svar – det uppskattar vi!

§ 2 Ekonomiska och finansiella frågor – budget
Statssekreterare Max Elger
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
ekonomiska och finansiella frågor den 12 november 2021

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Detta gäller förlikningsmötet den 12 november och EU:s årsbudgetprocess. Vi har en punkt som vi ska gå igenom, och den handlar om den allmänna budgeten. Det är ett beslutsärende.

Vi har fått upp Powerpoint. Det är alltid lika trevligt. Det är nästan en lite historisk fråga med statssekreterarna och Powerpoint. Det hänger samman på något vis. När statssekreterarna är här är det ofta Powerpoint. Det är vi extra glada för.

Anf. 43 Statssekreterare MAX ELGER:

Jag ska inte försjunka i statssekreterares fäbless för Powerpoint, men det har säkert att göra med att vi är mer talträngda än våra eminenta chefer. Hur som helst är det roligt att vara här!

Vi ska återigen diskutera EU:s årsbudget. Denna gång gäller det året 2022. Detta föranleds av att ett budgetmöte hålls den 12 november i Ekofin. Det här mötet äger som brukligt är rum parallellt med möten i parlamentet och kommissionen för att sagda parter ska komma överens om en årsbudget.

Jag vill inledningsvis säga något om processen. Det här är ju ett "hjul" som pågår under större delen av året. Den 8 juni antog kommissionen ett förslag till årsbudget för 2022. Utifrån detta fastställde rådet sin position genom skriftlig procedur den 6 september. Den 14 oktober presenterades kommissionens förslag till ändringsskrivelse. Europaparlamentet antog sin läsning den 20 oktober. Dessa tre disparata uppfattningar ska nu jämkas samman i en förhandling den 12 november.

Jag ska nu säga något om kommissionens budgetförslag. Kommissionens budgetförslag, inklusive den ändringsskrivelse som man har presenterat, innebär att åtagandena bestäms till 169 miljarder euro, marginalen till åtagandet till 1,3 miljarder och betalningarna till 170,6 med en marginal på 1,4. Förändringarna i förhållande till innevarande årsbudget är en ökning i åtaganden respektive betalningar med 1,7 respektive 1,6 procent. Det kan väl konstateras att det i det här skedet kanske inte är överraskande att kommissionen föreslår sådana här marginaler, eftersom många av programmen tidigt i en budgetperiod brottas med en liten startsträcka.

Lite mer i detalj handlar kommissionens förslag om att man delar in budgeten enligt sju underrubriker. Jag tänkte kommentera de delar där det sker stora ökningar i förhållande till tidigare år. Det handlar om programmet för motståndskraft och värderingar, 31,4 respektive 31,3 procent, programmet för migration och gränsförvaltning, 36,5 procent, samt säkerhet och försvar, som har en ökning i betalningar med 84,6 procent.

Det här kan ju låta högt och häpnadsväckande och möjligen lite skräckinjagande för en svensk. Men det härrör, säger oss våra analyser, endast från att man har omprogrammerat programmen i förhållande till förevarande år. Detta förklaras i sin tur av att dessa program alltid är

förknippade med svårigheter i början av budgetperioden. Vi ser inte att detta korresponderar mot några ambitionsökningar från kommissionens sida utan att det återspeglar att det tog lite längre tid att komma igång än man trodde förra året.

Förhandlingsläget är sig likt, kan man säga. Det är som det brukar vara inför en sådan härilog. Kommissionen hade som sagt marginaler på 1,3–1,4 procent. Rådet föreslog i september större marginaler än kommissionen, och så har det nog varit varje år, vad jag känner till. Europaparlamentet tycker dock alltid att man ska utnyttja EU:s medel ännu lite mer och föreslår således lägre marginaler, dock marginaler till taken, vilket inte alltid har varit fallet i det här sammanhanget. Det kan därutöver noteras att man använder sig av flexibilitetsinstrument i en större utsträckning än övriga kontrahenter.

Förslaget till svensk ståndpunkt är detsamma som brukligt är. Regeringen kommer vid behandlingen av årsbudgetförslaget att verka för budgetdisciplin och respekt för taken i den fleråriga budgetramen samt för att årsbudgeten beslutas med tillräckliga marginaler upp till taken för såväl åtaganden som betalningar. En restriktiv total utgiftsnivå och tillräckliga marginaler är avgörande för att EU-budgeten ska kunna omhänderta oförutsedda utgifter under året och därmed undvika att använda instrument som finansieras utanför budgetramen. Liksom tidigare år vill vi så långt som möjligt undvika att de särskilda instrumenten mobiliseras, då dessa riskerar att öka den svenska EU-avgiften. Betalningsanslagen ska baseras på realistiska prognoser och spegla genomförandet tidigare år.

Under föregående MFF-period var det faktiska genomförandet av betalningarna lågt i början av perioden. Det här är det andra året i den nya fleråriga budgetramen, och liksom under den tidigare MFF-perioden har inte alla program kommit igång i tid. Detta riskerar att påverka absorptionsnivån och därmed öka risken för eftersläpande utestående betalningar. Betalningsanslagen bör således utgå från ett verifierat behov för att säkerställa en realistisk nivå. Nya utgifter bör därutöver finansieras genom omprioriteringar under respektive utgiftsrubrik. Därutöver kan det sägas att åtagandenivån även detta år kan förväntas bli en viktig förhandlingsfråga, eftersom dagens åtaganden är morgondagens betalningar.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

För protokollets skull kan jag säga att MFF står för Multiannual Financial Framework och inte fotbollslaget, om det var någon som trodde det.

Anf. 45 JAN ERICSON (M):

Vi är några stycken här som håller på Elfsborg, så det känns bra.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Det skulle Ingvar Carlsson ha uppskattat. Det kan jag säga direkt.

Anf. 47 JAN ERICSON (M):

Ingvar Carlsson är hedersmedlem i Riksdagshuliganerna, bara så att ni vet.

Vi hade en intressant diskussion i finansutskottet, jag och Max Elger, om den svenska avgiften för förra året, som ökade väldigt kraftigt av lite olika skäl. Vi fick en bra redovisning av statssekreteraren om vad detta berodde på.

Statssekreteraren flaggar för att det är en del program som inte kommer igång och att detta kan påverka utgifterna kommande år. Vi fick en ganska kraftig höjning för innevarande år av den svenska kostnaden för EU-medlemskapet. Det berodde mycket på att saker följde efter från tidigare år. Det handlar om bnp och lite olika saker. Min fråga till statssekreteraren är om han ser risker för att den svenska EU-avgiften även kommande år kommer att drabbas av den här typen av ökningar på grund av olika faktorer som kommer och anfaller oss bakifrån, om man säger så, till följd av att kostnader skjuts framåt i tiden.

Anf. 48 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången. Jag vill börja med en fråga. Hur ser det ut när det gäller egna medel? Det finns ju diskussioner om nya egna medel som kommissionen vill införa. Det finns några förslag som påverkar det här budgetförslaget.

Sedan vill jag också poängtera att jag tycker att regeringen har ett väl avvägt förslag till svensk ståndpunkt men att vi från Vänsterpartiets sida ser många problem med den här budgeten, till exempel när det gäller satsningar på försvar, Frontex och så vidare. Vi ser dock också att det här är en följd av MFF. Därför lägger vi inte fram några förslag. Jag vill ändå få det fört till protokollet.

Anf. 49 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Jag tackar Max Elger för informationen. Jag ska inte upprepa det jag sa i finansutskottet, utan jag har bara en fråga. Jag skulle önska ett förtydligande. Anser regeringen att de föreslagna marginalerna är tillräckliga?

Anf. 50 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för informationen. Jag har en fråga om klimatmainstreamningspengar. I MFF finns horisontella klimatpengar. Kan ni tydliggöra hur de kommer in i det här sammanhanget?

Anf. 51 Statssekreterare MAX ELGER:

Jag ska inte lägga mig i den inledande fotbollsdiskussionen!

Frågan var vilka risker regeringen ser för att den svenska medlemsavgiften plötsligt ska höjas på det sätt som var fallet i år. Just nu ser vi nog snarare den motsatta risken. Det förklaras av att återhämtningen i Europa nu är starkare än vad den var under det gångna året. Så den relativa glipan mellan svensk bnp och övriga europeiska länders bnp kommer att slutas. Vi fick betala lite mer under innevarande år. Flip side av detta är att när de andra får fart är det möjligt att vi får betala lite mindre. Det är den uppåtrisk vi ser, det vill säga nedåtrisk i avgiften men uppåtrisk i det allmänna fallet just nu.

Osvuret är bäst. Jag står fast vid vad jag sa i finansutskottet. Om det är så här stora avvikelser framgent ska vi hitta en mekanism för att flagga för det på ett bra sätt.

Sedan var det en fråga om egna medel. Det är en fråga som kommissionen driver ständigt och jämt. Men den har inte så stor bäring på årsbudgetdiskussionen. Jag tror inte att detta kommer att vara ett tema vid det här mötet – det skulle vara egenartat – utan det är mer kopplat till den fleråriga budgetdiskussionen – när den aktualiseras. Vid just det här mötet tror jag inte att detta kommer att vara ett viktigt tema.

Sedan kommer jag till frågan om regeringen anser att de föreslagna marginalerna är tillräckliga. Vi anser naturligtvis att rådspositionen återspeglar en tillräcklig marginal. Men jag kan själv säga att vi tidigare år har accepterat lägre marginaler än de kommissionen nu föreslår. I det allmänna fallet om vad som utgör en tillräcklig marginal har vi tydligen accepterat marginaler på den nivån. Det hindrar inte att vi vid mötet i november självklart ska säkerställa så stora marginaler som bara är möjligt – givet restriktionen att de tre parterna måste komma överens; parlamentet, kommissionen och rådet.

Slutligen var det frågan om hur klimatmainstreamningen går till i detalj. Där måste jag vända mig till departementsrådet Asplund, som är den som kan arbetet mer i nitty-gritty detail.

Anf. 52 Departementsrådet CARL ASPLUND:

Klimatmainstreamningen styrs huvudsakligen av regelverken för varje enskilt politikområde. De är i sig inte föremål för diskussion i årsbudgeten. Tittar man på årsbudgetförslaget ur ett helikopterperspektiv sker naturligtvis en viss förskjutning av utgiftsmassan för att avspegla exakt det som finns i Europeiska rådets uppgörelse från förra sommaren. Men inte vare sig regelverken eller klimatmainstreamningen per se är diskussionspunkter eller beslutspunkter i årsbudgetsamarhang.

Anf. 53 JAN ERICSON (M):

Jag känner att jag skulle vilja ha lite utbildning!

Jag har levt i tron att frågan om hur stora de ländernas bnp är är en parameter som ingår från början när man fastställer en långtidsbudget. Jag hade inte klart för mig att detta räknades om så ofta som det verkar göra.

Är det varje år som man räknar om förhållandet mellan medlemsstaterna när man fastställer budgeten? Är det betalningarna som styrs av detta? Är det varje år? Vad baseras det på? Det är intressant för svensk del. Om vi skulle lyckas ha en bättre ekonomisk utveckling än omvärlden straffas vi indirekt av detta genom att vi får bära större och större del av EU:s kostnader. Det gör det svårt att förutse vad den svenska EU-avgiften kommer att vara långsiktigt.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Det var insiktsfullt av Jan Ericson att vilja ha lite extra utbildning. Det vill vi alla, så det tackar vi extra för.

Anf. 55 Statssekreterare MAX ELGER:

Det sker en omräkning varje år utifrån den senast förhandenvarande statistiken. Ja, det är riktigt att om länder då relativt sett har högre bnp än andra länder får man betala mer på korresponderande måte.

Jag tycker att det återspeglar att vissa länder har mer resurser och större möjlighet att betala för medlemskapet i Europeiska unionen, så jag vet inte om jag finner det per se klandervärt.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Det här är ett beslutsärende.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Sedan fanns inga övriga frågor att hantera. Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för närvaro vid dagens möte. Jag vill också understryka att statssekreteraren på inget sätt är talträngd utan mycket pedagogisk och välformulerad. EU-nämnden förstår alltid vad som sägs!

Tack för närvaron i dag! Jag önskar trevlig helg och lycka till vid kommande möte.

Anf. 57 Statssekreterare MAX ELGER:

Tusen tack och trevlig helg till nämnden!

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statssekreterare Krister Nilsson välkommen till dagens EU-nämndssammanträde. Vi inleder som vanligt med återrapport från möte i rådet den 20 maj.

Anf. 59 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Herr ordförande! Vi har gjort en skriftlig återrapport. Det vi kan nämna särskilt är just kopplingen till det tidigare mötet när man diskuterade EU:s handelspolitiska översyn där ministrarna inte lyckades nå en överenskommelse om rådsslutsatser. I övrigt diskuterades WTO-frågor vid ministerkonferensen. Det är de frågorna vi delvis kommer tillbaka till i dag.

I övrigt finns inget särskilt att nämna från återrapporten.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Reformen av WTO och förberedelserna inför WTO:s tolfte ministerkonferens. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 61 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Ja, det är en diskussionspunkt. Den har diskuterats på de tidigare rådsmötena. Det är viktigt att WTO får en nystart med en ny ledning. Det har i princip varit en stående punkt på handelsministermötena. Nu är fokus på MC12, som det kallas, ministerkonferensen, som äger rum i slutet av november och början av december.

Utgångspunkten för oss är naturligtvis insikten om, som ni väl känner till, att WTO har varit i ett svårt läge och även fortsättningsvis är i ett svårt läge. Man har lidit av ökad polarisering, och det har varit svårt att komma framåt i de pågående förhandlingarna på olika områden.

Nu pågår intensiva förhandlingar för att på det kommande ministermötet ändå kunna visa konkreta resultat, om än inte färdiga resultat. Det är jätteviktigt att det finns ett resultat som visar en ambition framåt, att det finns en samsyn kring ett antal viktiga områden.

För svenskt vidkommande har den svenska regeringen arbetat intensivt med fyra olika övergripande prioriteringar.

En sådan prioritering gäller en viktig fråga, nämligen de pågående förhandlingarna om fiskesubventioner. Där skulle en överenskommelse redan ha nåtts för att bidra mer till ett hållbart fiske. Där behöver vi se framgångar i de förhandlingarna. De har inte kommit så långt som vi hade förhoppningar om, och överenskommelsen skulle egentligen ha varit klar redan 2020. Till viss del har förhandlingarna försenats på grund av rådande

pandemi och svårigheten att ses. Men det är en viktig fråga där vi hoppas att vi kan ta ytterligare steg.

Den andra prioriteringen för oss gäller att vi ska se hur handeln kan bidra till att hantera den pågående pandemin. Som ni känner till tog Sverige ett initiativ, Trade for Health, som diskuterats inom EU och som nu har diskuterats vidare. På agendan inför WTO-ministermötet finns diskussionen om hur handeln kan bidra till att i ökad utsträckning hantera pandemin. Som ni känner till kan det handla om frågan om tillgång till medicinsk teknik, utrustning och så vidare där vi vill att man på detta ministermöte ska ta initiativ till att arbeta för att minska olika handelshinder för kritiska varor.

Den tredje prioriteringen som vi har är också något som är pågående, nämligen regler för e-handel som det är viktigt att få internationella överenskommelser om. Det handlar exempelvis om dataflöden och förbud mot datalokaliseringskrav. På den kommande ministerkonferensen kommer man att redovisa var man står i förhandlingarna och de överenskomna texterna. Här har vi en övergripande bild av att förhandlingarna framskrider som förväntat. Vi ser fram emot detta och ser det som en prioritet. Det är någonting som är viktigt inte minst för stora delar av det näringsliv som är aktivt på detta område.

Slutligen vill jag säga något lite kopplat till det faktum att jag sitter i Glasgow. Jag tackar för möjligheten att få närvara digitalt.

Vi driver på för att vi ska ha modernare regler för klimat, jämställdhet och arbetstagares rättigheter inom WTO. Vi hoppas att man på denna ministerkonferens ska kunna anta en ministerdeklaration som blir en början av att arbeta med att ta bort handelshinder för klimatsmarta varor och tjänster och att man påbörjar en sådan förhandling för att se hur vi kan underlätta och få mer skalbarhet på de tekniska lösningar som vi vet redan finns och som skulle minska koldioxidutsläppen globalt.

Sammantaget är det en svår situation för WTO. Men vi ser ändå att det finns antal områden där det kan gå framåt. Vi är väldigt måna om att det blir en kraftsamling för arbetet framåt under ny ledning, om vi inte på detta möte får ett färdigt resultat.

Vi jobbar också inom EU, som ni vet, som har denna kompetens på området. Man ska fortsätta att vara en konstruktiv part i dessa förhandlingar och generellt sett stödja det arbete som kan ske inom det multilaterala WTO-systemet som stöd för öppen och fri handel.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statssekreteraren för detta. Vi är extra glada för att solen strömmar in till hotellrummet eller vad det kan vara hos statssekreteraren i Glasgow.

Anf. 63 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr ordförande! Jag tackar statssekreteraren för föredragningen.

Jag är lite osäker på om han gav mig svaret. Men jag ställer frågan i alla fall. Tror regeringen att det blir ett gemensamt uttalande kring initiativet om Trade on Environmental Sustainability på MC12?

Statssekreteraren beskrev att det fanns lite skilda linjer. Men kommer det ändå vara så att man kommer att komma fram till någon form av gemensamt statement där?

Anf. 64 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Jag tackar statssekreteraren för föredragningen.

Som statssekreteraren sa har detta förberetts ett antal gånger, och det är bra att detta möte nu förhoppningsvis blir av. Vi har förberett det några gånger här i EU-nämnden också. Jag vill ändå återupprepa hur viktigt det är att Sverige står upp för det multilaterala regelbaserade handelssystemet. Det är också extremt viktigt att EU är aktivt och en konstruktiv part i dessa förhandlingar så att vi kan nå resultat. Det är viktigt och centralt för Sverige och svenska företag. Det är kanske ännu mer viktigt nu efter pandemin. Och som statssekreteraren säger vill vi se framsteg och resultat. Det har såklart inte varit helt lätt; det vet vi alla här.

Statssekreteraren talade om nystart. Jag hade tänkt att använda ordet momentum, att det ändå finns något slags momentum just nu att vi kan nå framsteg och resultat.

Min fråga blir därför: Vilka steg ser regeringen framför sig i nästa skede? Jag förstår att vi kanske inte kommer att nå hela vägen i början, men det är viktiga steg.

Anf. 65 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Herr ordförande! Jag tackar för föredragningen.

Förra gången som vi diskuterade detta skulle statsrådet iväg på regeringssammanträde. Så det blev lite rumphugget, och sammanträdet avbröts mitt i. Något av det som jag aldrig hann säga då ska jag säga nu och ställa frågor om.

Jag tycker att det är väldigt bra att statssekreteraren tar upp handelshinder för klimat, teknik och så vidare. Det som jag också tycker är viktigt är att regeringen bevakar att till exempel arbetsförhållanden eller mänskliga rättigheter inte ses som handelshinder. Ibland finns det en viss tendens till att frihandel är så viktig för företagens intressen att man faktiskt glömmer bort ländernas intressen eller de mänskliga rättigheterna.

Jag skulle vilja fråga om och kanske lägga till något i regeringens ståndpunkt om tvistlösningsmekanismen, som handlar om att skydda företagens intressen. Jag och Vänsterpartiet skulle gärna se att tvistlösningsmekanismen också innebär att till exempel skydda urfolk och småbrukare när de drabbas av det som händer i företagen. Vi vill också se att WTO skapar mekanismer som skyddar länder från transnationella företag när de inte tar ansvar för vad som händer i länderna samt att småbrukare och små och medelstora företag skyddas från den ojämlika konkurrensen. Jag vill fråga statssekreteraren hur regeringen jobbar för detta.

Anf. 66 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Jag ska börja med frågan om ett eventuellt gemensamt uttalande på ministerkonferensen. Ja, det är vår förhoppning. Med betoning på klimatfrågan tror jag att det är en fördel att Glasgowmötet pågår just nu och att WTO:s ministerkonferens kommer direkt efter.

De signaler som vi får nu är att det som vi har jobbat för och tillsammans med andra länder driver på är att man ska göra ett uttalande på ministerkonferensen. Vi ser det som mer eller mindre helt säkert att det

kommer att ske. Nu kommer vi att jobba med dessa uttalanden. Det är väldigt positivt att det blir en klimatdeklaration.

När det gäller arbetet framåt och de olika stegen är de delvis sammanfattade i klimatdeklarationen, som också kopplar till hållbarhet, och i de förhandlingspunkter som jag nämnde kring e-handel. Det är naturligtvis jätteviktigt att det känns som att det är ett tydligt steg i rätt riktning att vi får någon framgång när det gäller frågorna om fiske, handel och hälsa, alltså de frågor som vi prioriterar.

Vid sidan av det kommer det viktigaste att vara att de tongivande länderna, som är de som i stor utsträckning har möjlighet att ge ett nytt fokus för WTO-arbetet framåt – USA, Kina och Indien – har en tydligare riktning framåt. Detta avgörs väldigt mycket på mötet. Därför pratade jag lite om nystart. Man kan naturligtvis också säga att det är ett momentum, det vill säga: Hur ska vi kunna fokusera på att jobba framåt, och vad är ambitionen från de olika länderna?

I detta arbete kommer det, som alla pratar om, att krävas ett reformarbete för WTO-organisationen under den nya ledningen med Ngozi Okonjo-Iweala i spetsen. Där kommer tvistlösningsmekanismen in, och det är någonting som vi kommer att återkomma till.

Jag glider då över till frågan om handel, MR och nationella regler. Jag tycker att det är viktigt att säga att handel aldrig får ersätta det ansvar som nationer har för tydliga regelverk på miljöområdet, på mänskliga rättigheter och så vidare. Vi måste hela tiden jobba för att säkerställa att det ställs krav bilateralt på länderna när det gäller de grundläggande rättigheterna och MR-frågor.

Sedan ska vi naturligtvis se hur detta tas upp i handelsavtal och hur vi i det multilaterala systemet kan stärka ett sådant arbete. Där vill jag påstå att vi gör det väldigt ofta. Vi ser inte att vi låter handeln övertrumfa det som är mänskliga rättigheter och annat. Vi har naturligtvis detta som en väldigt viktig del i alla våra avtal och relationer.

För vår del har det varit viktigt att också lyfta fram arbetstagares rättigheter, MR-frågor och så vidare inför konferensen och det som vi vill se som ett fokus för arbetet framåt. Jag skulle alltså vilja säga att detta är en övergripande inriktning som är viktig och som jag håller med om.

När det gäller tvistlösningsmekanismen har vi inte riktigt den på dagordningen nu. Jag ser fram att få återkomma till den inför kommande förhandlingar om tvistlösningsmekanismen.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Handelsförbindelserna med USA. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 68 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Herr ordförande! Det är en viktig fråga för EU att diskutera relationerna med USA. Vi kan redovisa ett antal punkter när det gäller den senaste utvecklingen. Givet de problem som vi har haft i relationerna under den tidigare USA-administrationen har det varit viktigt att få en diskussion med USA nu som skulle kunna underlätta för inte minst svenska företag men europeiska företag generellt. Som ni vet har det varit en del protektionism och handelshinder. I detta ljus är det positivt att EU och USA så

sent som den 31 oktober kom överens om en lösning när det gäller handelskonflikten kring ståltullar. Där är det väldigt positivt. Regeringen men även EU har konsekvent arbetat med att lyfta fram dessa frågor – att man ska ta bort de tullar som har funnits på stål. Vi vet att dessa tullar i stor utsträckning drabbar svenska företag.

Den lösning som man nu har kommit överens om är inte helt perfekt. De WTO-stridiga tullarna finns kvar, men man har jobbat med ett kvotsystem som innebär att EU kommer att kunna exportera upp till ett bestämt tak. Det är ändå förutsättningen för att man ska kunna arbeta vidare med dessa frågor framåt, men i ett läge där vi också underlättar för våra företag att exportera stål till den amerikanska marknaden.

I anslutning till stålfrågan finns det, vilket vi har märkt inte minst här i Glasgow, en diskussion mellan EU och USA när det gäller att hitta vägar framåt för en mer miljösmart stålproduktion. Där är ju vi i framkant. Att dessa diskussioner förs är därför väldigt positivt. Och vi ser att det kommer att vara en viktig fråga inte bara för EU utan också för Sverige i den fortsatta relationen. Det kommer också att innebära att vi behöver titta på kunskap om stålproduktion, koldioxidutsläpp och så vidare, vilket kan vara nyttigt i kommande diskussioner exempelvis om en gränsjusteringsmekanism eller liknande.

Jag kan också nämna något annat väldigt positivt som har genomförts och att det genomfördes på det sätt som skedde. Man har ett nyinrättat handelsteknologiskt råd, Trade and Technology Council, som är ett råd mellan EU och USA på högsta nivå. Det första mötet genomfördes den 29 september i Pittsburgh. Det betecknas som en framgång att man genomförde mötet och att det genomfördes i den anda som skedde och också att man hade ett bra arbete helt enkelt under själva mötet. Vi ser fram emot uppföljningen nästa år. Och vi undersöker på olika sätt hur vi kan få en roll i det, eftersom vi prioriterar det så högt.

Det som vi har redovisat tidigare och som väl ändå får sättas på pluskontot just nu är att EU och USA också kommer överens om att frysa eller slopa strafftullarna som tillämpats i WTO-tvisten om Airbus–Boeing under en femårsperiod. Det är ett konstruktivt sätt att hantera frågan från båda sidor.

På det hela taget ser vi alltså en positiv utveckling i relationen mellan EU och USA. Det är fortsatt viktigt för oss och för EU.

Som ni känner till gjorde statsrådet Hallberg nyligen ett besök i Washington, strax efter TTC-mötet i Pittsburgh. Där träffade hon sin motpart Katherine Tai men också Secretary of Commerce Gina Raimondo. Det finns många möjliga samarbeten mellan Sverige och USA direkt, och det blir naturligtvis en del i att stärka samarbetet mellan EU och USA. Vi är väldigt positiva till den utveckling som har varit. Och vi är från svensk sida positiva till EU:s ambition att fortsätta arbeta för att utveckla en mer öppen handelsrelation med USA och att ambitionerna på det området är höga.

Slutligen kommer vi inom ramen för TTC, som jag sa var viktig, att inte minst fokusera på att jobba med standardiseringsfrågor för ny och hållbar teknik. Det är jätteviktigt, speciellt för oss i Sverige som på många områden ligger i framkant, att det blir en standardisering som gynnar och stöder de företag som ligger längst fram. Där kommer vi från svensk sida att arbeta med att försöka etablera ett bra samarbete bilateralt med USA.

Det kan också vara en del av det samarbete som sker mellan EU och USA på området.

De dagar jag har varit här i Glasgow har visat att det finns ett stort intresse från administrationen, som har satt upp ett samarbete som kallas First Movers Coalition. Det handlar inte minst om att få in företag som ligger i framkant och se hur man genom åtaganden om förändring kan bidra till minskad klimatpåverkan. Flera av de svenska företag som finns på plats har träffat exempelvis John Kerry, som är lite av en ledare för initiativet. Det är ett exempel på den prioriteringen.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Det är 5 a, Rapport från kommissionen om genomförandet och efterlevnaden av EU:s handelsavtal och 5 b, (ev.) Översyn av genomförandet och efterlevnaden av kapitel om hållbar utveckling i handelsavtal. Önskar statssekreteraren kommentera?

Anf. 70 Statssekreterare KRISTER NILSSON:

Ordförande! När det gäller genomförandet och efterlevnaden publicerades – jag vill bara fästa er uppmärksamhet på det – den 27 oktober en rapport. Kommissionen har den på sin hemsida. Där tittar man på genomförandet och efterlevnaden av frihandelsavtalen. Övergripande illustrerar den naturligtvis att handelsavtalen bidrar till stärkta relationer, till att handelshinder undanröjs i relationen mellan EU och de berörda länderna och till att våra europeiska företag får ökat marknadstillträde. Det är tack vare avtalen.

Vi ser fram emot att i samband med det här mötet få ytterligare information och en diskussion om effekten av handelsavtalen.

Jag har inget mer att tillägga här och nu.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Därmed tackar vi också statssekreteraren med medarbetare för närvaron vid dagens EUN-sammanträde. Vi önskar fortsatt lycka till i Glasgow och en trevlig helg.

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare MAX ELGER	1
Anf. 3 JAN ERICSON (M)	1
Anf. 4 Statssekreterare MAX ELGER	2
Anf. 5 JAN ERICSON (M)	2
Anf. 6 Statssekreterare MAX ELGER	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 8 Statssekreterare MAX ELGER	2
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Statssekreterare MAX ELGER	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 12 Statssekreterare MAX ELGER	3
Anf. 13 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	4
Anf. 14 Statssekreterare MAX ELGER	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 Statssekreterare MAX ELGER	5
Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 19 Statssekreterare MAX ELGER	5
Anf. 20 JAN ERICSON (M)	6
Anf. 21 Statssekreterare MAX ELGER	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 23 Statssekreterare MAX ELGER	6
Anf. 24 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	7
Anf. 25 JAN ERICSON (M)	7
Anf. 26 ANNIKA QARLSSON (C).....	7
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 28 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	8
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 30 Statssekreterare MAX ELGER	8
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 32 Statssekreterare MAX ELGER	8
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 34 Statssekreterare MAX ELGER	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 36 Statssekreterare MAX ELGER	10
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 38 Statssekreterare MAX ELGER	10
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 40 Statssekreterare MAX ELGER	11
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	11

§ 2 Ekonomiska och finansiella frågor – budget

.....	12
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 43 Statssekreterare MAX ELGER	12
Anf. 44 ORDFÖRANDEN.....	13

Anf. 45	JAN ERICSON (M)	13
Anf. 46	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 47	JAN ERICSON (M)	13
Anf. 48	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	14
Anf. 49	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	14
Anf. 50	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	14
Anf. 51	Statssekreterare MAX ELGER	14
Anf. 52	Departementsrådet CARL ASPLUND	15
Anf. 53	JAN ERICSON (M)	15
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 55	Statssekreterare MAX ELGER	16
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 57	Statssekreterare MAX ELGER	16
§ 3 Utrikes frågor – handel		17
.....		17
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 59	Statssekreterare KRISTER NILSSON	17
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 61	Statssekreterare KRISTER NILSSON	17
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 63	ANNIKA QARLSSON (C)	18
Anf. 64	JESSIKA ROSWALL (M)	19
Anf. 65	ILONA SZATMARI WALDAU (V)	19
Anf. 66	Statssekreterare KRISTER NILSSON	19
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 68	Statssekreterare KRISTER NILSSON	20
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 70	Statssekreterare KRISTER NILSSON	22
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	22